

327

Besluit van 10 juli 1989, houdende bepalingen inzake de eindexamens aan de scholen voor v.w.o., h.a.v.o., m.a.v.o. en l.b.o. (Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-l.b.o.)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen, mede namens Onze Minister van Landbouw en Visserij, van 16 januari 1989, nr. 88040519/3188, centrale directie Wetgeving en Juridische Zaken;

Gelet op de artikelen 29, 30 en 60 van de Wet op het voortgezet onderwijs;

Gehoord de Onderwijsraad (advies van 28 oktober 1988, nr. OR/1325 S);

De Raad van State gehoord (advies van 4 april 1989, nr. W05.89 0025);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen, mede namens Onze Minister van Landbouw en Visserij, van 16 juni 1989, nr. 89011 016/3188, centrale directie Wetgeving en Juridische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

INHOUDSOPGAVE

- Hoofdstuk I.** Algemene bepalingen
Artikel 1. Begripsbepalingen
Artikel 2. Toelating tot het eindexamen
Artikel 3. Afnemen eindexamen
Artikel 4. Indeling eindexamen
Artikel 5. Onregelmatigheden
Artikel 6. Geheimhouding
- Hoofdstuk II.** Inhoud van het eindexamen
Artikel 7. Examenprogramma
Artikel 8. Keuze van eindexamenvakken
Artikel 9. Vrijstelling
Artikel 10. Eindexamenvakken scholen voor v.w.o., h.a.v.o. en m.a.v.o.
Artikel 11. Eindexamen dag-gymnasia-A
Artikel 12. Eindexamen dag-gymnasia-B
Artikel 13. Eindexamen avond- en dag-avond gymnasia 21-
Artikel 14. Eindexamen avond- en dag-avond gymnasia 21 +
Artikel 15. Eindexamen dag-athenea-A
Artikel 16. Eindexamen dag-athenea-B
Artikel 17. Eindexamen avond- en dag-avond athenea 21-
Artikel 18. Eindexamen avond- en dag-avond athenea 21 +
Artikel 19. Eindexamen avond- en dag-avond lycea 21-
Artikel 20. Eindexamen avond- en dag-avond lycea 21 +
Artikel 21. Eindexamen h.a.v.o.
Artikel 22. Eindexamen m.a.v.o.
Artikel 23. Eindexamen l.e.a.o.
Artikel 24. Eindexamen l.h.n.o.
Artikel 25. Eindexamen i.h.n.o.
Artikel 26. Eindexamen l.l.o.
Artikel 27. Eindexamen i.l.o.
Artikel 28. Eindexamen l.m.o.
Artikel 29. Eindexamen l.t.o. en i.t.o.
Artikel 30. Bundeling eindexamenvakken l.b.o.
- Hoofdstuk III.** Regeling van het eindexamen
Afdeling 1. Examenreglement en programma van toetsing en afsluiting
Artikel 31. Examenreglement en programma van toetsing en afsluiting
Afdeling 2. Schoolonderzoek
Artikel 32. Tijdstip schoolonderzoek
Artikel 33. Mededeling cijfers schoolonderzoek
Artikel 34. Schoolonderzoek volgens twee programma's
Artikel 35. Cijfer schoolonderzoek
- Hoofdstuk IV.** Centraal examen
Artikel 36. Gecommitteerden
Artikel 37. Tijdvakken centraal examen
Artikel 38. Opgave kandidaten centraal examen
Artikel 39. Centrale examencommissie vaststelling opgaven
Artikel 40. Regels omtrent het centraal examen
Artikel 41. Correctie centraal examen
Artikel 42. Vaststelling cijfer centraal examen
Artikel 43. Niet op regelmatige wijze afgenomen centraal examen
Artikel 44. Onvoorzien omstandigheden centraal examen

- Artikel 45. Verhinderling centraal examen
Artikel 46. Centraal examen geschiedenis en staatsinrichting

- Hoofdstuk V.** Uitslag, Herkansing en Diplomerings
Artikel 47. Eindcijfer eindexamen
Artikel 48. Vaststelling uitslag
Artikel 49. Uitslag
Artikel 50. Deeleindexamen aan meerdere scholen
Artikel 51. Herkansing
Artikel 52. Diploma en cijferlijst
Artikel 53. Certificaten
Artikel 54. Diploma m.a.v.o. met certificaat l.b.o.

- Hoofdstuk VI.** Overige bepalingen
Artikel 55. Afwijking wijze van examineren
Artikel 56. Gegevensverstrekking aan de Minister
Artikel 57. Bewaren examenwerk
Artikel 58. Afwijkende inrichting examen
Artikel 59. Spreiding examen dagschool

- Hoofdstuk VII.** Slot- en Overgangsbepalingen
Artikel 60. Vervallen artikel 39a Eindexamenbesluit dagscholen
v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.
Artikel 61. Intrekking Eindexamenbesluit dagscholen
v.w.o.-h.a.v.o.- m.a.v.o.
Artikel 62. Vervallen artikel 43 Eindexamenbesluit avondschole
v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.
Artikel 63. Intrekking Eindexamenbesluit avondschole
v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.
Artikel 64. Intrekking Eindexamenbesluit l.b.o.
Artikel 65. Wijziging Besluit staatsexamens v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.
1978
Artikel 66. Handhaving voorschriften oude stijl
Artikel 67. Inwerkingtreding
Artikel 68. Citeertitel

HOOFDSTUK I. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1. Begripsbepalingen

In dit besluit wordt verstaan onder:

«de wet»: de Wet op het voortgezet onderwijs (Stb. 1986, 552);

«Onze Minister»: Onze Minister van Onderwijs en Wetenschappen en voor wat betreft het landbouwonderwijs, Onze Minister van Landbouw en Visserij;

«inspectie»: de inspectie, bedoeld in artikel 113 of 114 van de wet;

«het bevoegd gezag»: voor wat betreft:

a. een rijksschool: Onze Minister;

b. een gemeentelijke school: het college van burgemeester en wethouders, voor zover de raad niet anders bepaalt en, indien de raad dit wenselijk oordeelt, met inachtneming van door hem te stellen regelen;

c. een andere openbare school: het krachtens de desbetreffende gemeenschappelijke regeling bevoegde orgaan;

d. een bijzondere school: het schoolbestuur;

«directeur»: de rector of directeur van een school;

«adjunct-directeur»: de conrector of adjunct-directeur van een school;

«kandidaat»: een ieder die door het bevoegd gezag tot het eindexamen wordt toegelaten;

«gecommitteerde»: een gecommitteerde in de zin van artikel 29, derde lid van de wet, belast met het toezicht op het eindexamen of een deel daarvan;

«school»: een dagschool, een avondschoon of een dag-avondschoon voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, hoger algemeen voortgezet onderwijs of middelbaar algemeen voortgezet onderwijs of een dagschool voor lager beroepsonderwijs;

«school voor v.w.o.»: een gymnasium, een atheneum of een lyceum;

«examinator»: degene die is belast met het afnemen van het examen;

«eindexamen»: een examen in de in de artikelen 11 tot en met 29 voorgeschreven vakken dan wel een aantal deeleindexamens dat te zamen een eindexamen vormt;

«deeleindexamen»: een examen in een of meer vakken, welke te zamen niet een eindexamen als bedoeld in de artikelen 11 tot en met 29 vormen;

«staatsexamencommissie»: een commissie als bedoeld in artikel 60 van de wet;

«examenstof»: de aan de kandidaat te stellen eisen.

Artikel 2. Toelating tot het eindexamen

1. Het bevoegd gezag stelt de leerlingen van een school en de leerlingen van een afdeling voor h.a.v.o. in de gelegenheid ter afsluiting van de opleiding een eindexamen af te leggen.

2. Het bevoegd gezag stelt de leerlingen van een avondschoon of een dag-avondschoon in de gelegenheid in plaats van een eindexamen een deeleindexamen af te leggen.

3. Indien het bevoegd gezag van een school kandidaten die niet als leerling aan de school zijn ingeschreven in de gelegenheid stelt aan de school eindexamen af te leggen, kan het bevoegd gezag van een school voor l.b.o. kandidaten die niet als leerling aan de school zijn ingeschreven eveneens in de gelegenheid stellen een deeleindexamen aan de school voor l.b.o. af te leggen.

Artikel 3. Afnemen eindexamen

1. De directeur en de examinatoren nemen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag het eindexamen af.

2. De directeur wijst een van de personeelsleden van de school aan tot secretaris van het eindexamen.

3. Het bevoegd gezag kan een of meer leraren van een school voor voortgezet speciaal onderwijs als bedoeld in artikel 9 van de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs (Stb. 1987,614) aanwijzen als deskundige die het eindexamen mede afnemen.

4. Het bevoegd gezag deelt Onze Minister zo spoedig mogelijk mede welke deskundigen zijn aangewezen, welke werkzaamheden zij verrichten en voor welke periode de aanwijzing geldt. Indien Onze Minister binnen twee weken na ontvangst van de mededeling niet heeft meegedeeld aan het bevoegd gezag dat hij zijn goedkeuring onthoudt, wordt hij geacht de aanwijzing te hebben goedgekeurd.

5. Het bevoegd gezag bepaalt, voor zover toepassing is gegeven aan het derde lid, in hoeverre de deskundigen een vergoeding ontvangen.

Artikel 4. Indeling eindexamen

Het eindexamen bestaat voor ieder vak uit een schoolonderzoek en, voor zover dat in het examenprogramma, bedoeld in artikel 7, is bepaald, tevens uit een centraal examen.

Artikel 5. Onregelmatigheden

1. Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, kan de directeur maatregelen nemen.

2. De maatregelen bedoeld in het eerste lid die al dan niet in combinatie met elkaar genomen kunnen worden kunnen zijn:

a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolonderzoek of het centraal examen,

b. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer zittingen van het schoolonderzoek of het centraal examen,

c. het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolonderzoek of het centraal examen,

d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen.

Indien het hernieuwd examen bedoeld in de vorige volzin betrekking heeft op een of meer onderdelen van het centraal examen legt de kandidaat dat examen af in het volgend tijdvak van het centraal examen, dan wel ten overstaan van de staatsexamencommissie.

3. Alvorens een beslissing ingevolge het tweede lid wordt genomen, hoort de directeur de kandidaat. De kandidaat kan zich door een door hem aan te wijzen meerderjarige laten bijstaan. De directeur deelt zijn beslissing mede aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. In de schriftelijke mededeling wordt tevens gewezen op het bepaalde in het vierde lid. De schriftelijke mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat, indien deze minderjarig is, alsmede aan de inspectie.

4. De kandidaat kan tegen een beslissing van de directeur in beroep gaan bij de door het bevoegd gezag van de school in te stellen commissie van beroep. Van de commissie van beroep mag de directeur geen deel uitmaken.

Het beroep wordt binnen drie dagen nadat de beslissing schriftelijk ter kennis van de kandidaat is gebracht, schriftelijk bij de commissie van beroep ingesteld. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken op het beroep tenzij zij de termijn met redenen omkleed heeft verlengd met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar

beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen onverminderd het bepaalde in de laatste volzin van het tweede lid. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, de directeur en aan de inspectie.

Artikel 6. Geheimhouding

Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van dit besluit en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van dit besluit de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

HOOFDSTUK II. INHOUD VAN HET EINDEXAMEN

Artikel 7. Examenprogramma

1. Onze Minister stelt, voor elk van de onderwijssoorten examenprogramma's vast, waarin is opgenomen:
 - a. een omschrijving van de examenstof voor ieder eindexamenvak,
 - b. welk deel van de examenstof centraal zal worden geëxamineerd en over welke examenstof het schoolonderzoek zich uitstrekt, en
 - c. het aantal en de tijdsduur van de toetsen van het centraal examen.Over de door onze Minister vast te stellen examenprogramma's wordt de Onderwijsraad gehoord.
2. Een examenprogramma wordt vastgesteld per vak of per groep van vakken.
3. Voor het m.a.v.o. en voor de algemene eindexamenvakken in het l.b.o. wordt in ieder geval het door Onze Minister vastgestelde examenprogramma in ieder eindexamenvak aangeduid met de letter D. Onze Minister kan daarnaast een examenprogramma vaststellen, aangeduid met de letter C, dat minder examenstof omvat.

Voor de op het beroep gerichte vakken in het l.b.o. stelt Onze Minister een examenprogramma vast, aangeduid met de letter C. Onze Minister kan voor het vak praktijk dan wel het vak vakvaardigheid een programma vaststellen dat niet met een letter wordt aangeduid.
4. Voor het l.b.o. kan het bevoegd gezag naast het door Onze Minister vastgestelde examenprogramma een A- of een B-programma vaststellen.

Voor het vak praktijk dan wel het vak vakvaardigheid geldt dit uitsluitend indien Onze Minister voor deze vakken een examenprogramma heeft vastgesteld dat met een letter wordt aangeduid. Deze programma's kunnen andere of minder examenstof omvatten dan het door Onze Minister vastgestelde examenprogramma.
5. In afwijking van het bepaalde in het derde lid kan Onze Minister besluiten voor een of meer op het beroep gerichte vakken in het l.b.o. geen examenprogramma vast te stellen.

In dat geval kan het bevoegd gezag voor het betreffende eindexamenvak onderscheidenlijk de betreffende eindexamenvakken een of meer examenprogramma's vaststellen, aangeduid met de letters A, B of C, met dien verstande dat voor het vak praktijk dan wel het vak vakvaardigheid ook een examenprogramma kan worden vastgesteld dat niet met een letter wordt aangeduid.

Artikel 8. Keuze van eindexamenvakken

1. De kandidaten kiezen, met inachtneming van het bepaalde in dit hoofdstuk, in welke vakken zij examen willen afleggen. Voor leerlingen geldt deze keuze voor zover het bevoegd gezag – eventueel in samenwerking met het bevoegd gezag van een of meer andere scholen – hun in de gelegenheid heeft gesteld onderwijs in die vakken in het laatste leerjaar van de cursus te ontvangen.

Voor degenen die niet als leerling zijn ingeschreven geldt deze keuze voor zover het bevoegd gezag hen tot het examen in die vakken toelaat.

2. De kandidaten kunnen voor zover het bevoegd gezag hen dat toestaat in meer dan het in de artikelen 11 tot en met 29 voorgeschreven aantal vakken dat een eindexamen vormt examen afleggen.

3. Voor zover de school – eventueel in samenwerking met andere scholen – de mogelijkheid biedt volgens meerdere programma's per vak eindexamen af te leggen, kiest een kandidaat een of twee van die programma's voorafgaand aan het schoolonderzoek.

4. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid mag de kandidaat uit de vakken muziek, tekenen, handvaardigheid I (handenarbeid) en handvaardigheid II (textiele werkvormen), slechts één kiezen.

5. Het eerste tot en met vierde lid zijn van overeenkomstige toepassing op kandidaten die deeleindexamen afleggen.

Artikel 9. Vrijstelling

1. Onze Minister bepaalt voor welke eindexamenvakken en op welke gronden in het kader van een eindexamen vrijstelling kan worden verleend aan kandidaten van dagscholen voor l.b.o. en van avond- en dag-avondscholen voor v.w.o., h.a.v.o. en m.a.v.o.

2. Een verzoek om vrijstelling wordt bij het bevoegd gezag ingediend.

3. Indien het bevoegd gezag de gevraagde vrijstelling verleent, verstrekt het de verzoeker een bewijs van vrijstelling.

Artikel 10. Eindexamenvakken scholen voor v.w.o., h.a.v.o. en m.a.v.o.

Eindexamenvakken zijn:

a. voor een school voor v.w.o.:

Nederlandse taal en letterkunde, Latijnse taal en letterkunde, Griekse taal en letterkunde, Franse taal en letterkunde, Duitse taal en letterkunde, Engelse taal en letterkunde, Friese taal en letterkunde, geschiedenis en staatsinrichting, aardrijkskunde, wiskunde A, wiskunde B, natuurkunde, scheikunde, biologie, economische wetenschappen I en recht, economische wetenschappen II en recht, muziek, tekenen, handvaardigheid I (handenarbeid), handvaardigheid II (textiele werkvormen);

b. voor een school of een afdeling voor h.a.v.o.:

Nederlandse taal en letterkunde, Franse taal en letterkunde, Duitse taal en letterkunde, Engelse taal en letterkunde, Friese taal en letterkunde, geschiedenis en staatsinrichting, aardrijkskunde, wiskunde, natuurkunde, scheikunde, biologie, economie, handelswetenschappen en recht, muziek, tekenen, handvaardigheid I (handenarbeid), handvaardigheid II (textiele werkvormen);

c. voor een school voor m.a.v.o.:

Nederlandse taal, Franse taal, Duitse taal, Engelse taal, Friese taal, geschiedenis en staatsinrichting, aardrijkskunde, wiskunde, natuurkunde, scheikunde, biologie, handelskennis, muziek, tekenen, handvaardigheid I (handenarbeid), handvaardigheid II (textiele werkvormen).

Artikel 11. Eindexamen dag-gymnasia-A

Het eindexamen van de dag-gymnasia omvat voor een kandidaat van de afdeling A zeven vakken, te weten:

- a. Nederlandse taal en letterkunde,
- b. Latijnse taal en letterkunde en Griekse taal en letterkunde,
- c. één van de vakken Franse taal en letterkunde, Duitse taal en letterkunde, Engelse taal en letterkunde,
- d. één van de vakken geschiedenis en staatsinrichting, aardrijkskunde, economische wetenschappen I en recht, en
- e. twee nog niet gekozen vakken uit de vakken genoemd in artikel 10, onderdeel a.

Artikel 12. Eindexamen dag-gymnasia-B

Het eindexamen van de dag-gymnasia omvat voor een kandidaat van de afdeling B zeven vakken, te weten:

- a. Nederlandse taal en letterkunde,
- b. één van de vakken Latijnse taal en letterkunde, Griekse taal en letterkunde,
- c. één van de vakken Franse taal en letterkunde, Duitse taal en letterkunde, Engelse taal en letterkunde,
- d. één van de vakken wiskunde A, wiskunde B,
- e. één van de vakken natuurkunde, scheikunde, biologie, en
- f. twee nog niet gekozen vakken uit de vakken genoemd in artikel 10, onderdeel a.

Artikel 13. Eindexamen avond- en dag-avond gymnasia 21 -

Het eindexamen van de avond- en dag-avond gymnasia omvat voor een kandidaat, die in het kalenderjaar waarin hij dit eindexamen aflegt nog niet de leeftijd van 21 jaren bereikt, zeven vakken, te weten:

- a. Nederlandse taal en letterkunde,
- b. één van de vakken Latijnse taal en letterkunde, Griekse taal en letterkunde,
- c. één van de vakken Franse taal en letterkunde, Duitse taal en letterkunde, Engelse taal en letterkunde, en
- d. vier nog niet gekozen vakken uit de vakken genoemd in artikel 10, onderdeel a.

Artikel 14. Eindexamen avond- en dag-avond gymnasia 21 +

Het eindexamen van de avond- en dag-avond gymnasia omvat voor een kandidaat die in het kalenderjaar waarin hij dit eindexamen aflegt de leeftijd van 21 jaren bereikt of heeft bereikt, zes vakken, te weten:

- a. Nederlandse taal en letterkunde,
- b. één van de vakken Latijnse taal en letterkunde, Griekse taal en letterkunde,
- c. één van de vakken Franse taal en letterkunde, Duitse taal en letterkunde, Engelse taal en letterkunde, en
- d. drie nog niet gekozen vakken uit de vakken genoemd in artikel 10, onderdeel a.

Artikel 15. Eindexamen dag-athenea-A

Het eindexamen van de dag-athenea omvat voor een kandidaat van de afdeling A zeven vakken, te weten:

- a. Nederlandse taal en letterkunde,

- b. twee van de vakken Franse taal en letterkunde, Duitse taal en letterkunde, Engelse taal en letterkunde,
- c. één van de vakken geschiedenis en staatsinrichting, aardrijkskunde,
- d. economische wetenschappen I en recht, en
- e. twee nog niet gekozen vakken uit de vakken genoemd in artikel 10, onderdeel a, met uitzondering van de vakken Latijnse taal en letterkunde en Griekse taal en letterkunde.

Artikel 16. Eindexamen dag-athenea-B

Het eindexamen van de dag-athenea omvat voor een kandidaat van de afdeling B zeven vakken, te weten:

- a. Nederlandse taal en letterkunde,
- b. één van de vakken Franse taal en letterkunde, Duitse taal en letterkunde, Engelse taal en letterkunde,
- c. één van de vakken wiskunde A, wiskunde B,
- d. twee van de vakken natuurkunde, scheikunde, biologie en
- e. twee nog niet gekozen vakken uit de vakken genoemd in artikel 10, onderdeel a, met uitzondering van de vakken Latijnse taal en letterkunde en Griekse taal en letterkunde.

Artikel 17. Eindexamen avond- en dag-avond athenea 21 –

Het eindexamen van de avond- en dag-avond athenea omvat voor een kandidaat, die in het kalenderjaar waarin hij dit eindexamen aflegt nog niet de leeftijd van 21 jaren bereikt zeven vakken, te weten:

- a. Nederlandse taal en letterkunde,
- b. één van de vakken Franse taal en letterkunde, Duitse taal en letterkunde, Engelse taal en letterkunde, en
- c. vijf nog niet gekozen vakken uit de vakken genoemd in artikel 10, onderdeel a, met uitzondering van de vakken Latijnse taal en letterkunde en Griekse taal en letterkunde.

Artikel 18. Eindexamen avond- en dag-avond athenea 21 +

Het eindexamen van de avond- en dag-avond athenea omvat voor een kandidaat, die in het kalenderjaar waarin hij dit eindexamen aflegt de leeftijd van 21 jaren bereikt of heeft bereikt zes vakken, te weten:

- a. Nederlandse taal en letterkunde,
- b. één van de vakken Franse taal en letterkunde, Duitse taal en letterkunde, Engelse taal en letterkunde, en
- c. vier nog niet gekozen vakken uit de vakken genoemd in artikel 10, onderdeel a, met uitzondering van de vakken Latijnse taal en letterkunde en Griekse taal en letterkunde.

Artikel 19. Eindexamen avond- en dag-avond lycea 21 –

Het eindexamen van de avond- en dag-avond lycea omvat voor een kandidaat, die in het kalenderjaar waarin hij dit eindexamen aflegt nog niet de leeftijd van 21 jaren bereikt zeven vakken, te weten:

- a. Nederlandse taal en letterkunde,
- b. één van de vakken Franse taal en letterkunde, Duitse taal en letterkunde, Engelse taal en letterkunde, en
- c. vijf nog niet gekozen vakken uit de vakken genoemd in artikel 10, onderdeel a.

Artikel 20. Eindexamen avond- en dag-avond lycea 21 +

Het eindexamen van de avond- en dag-avond lycea omvat voor een kandidaat, die in het kalenderjaar waarin hij dit eindexamen aflegt de leeftijd van 21 jaren bereikt of heeft bereikt zes vakken, te weten:

- a. Nederlandse taal en letterkunde,
- b. één van de vakken Franse taal en letterkunde, Duitse taal en letterkunde, Engelse taal en letterkunde, en
- c. vier nog niet gekozen vakken uit de vakken genoemd in artikel 10, onderdeel a.

Artikel 21. Eindexamen h.a.v.o.

Het eindexamen van de scholen en afdelingen voor h.a.v.o. omvat zes vakken, te weten:

- a. Nederlandse taal en letterkunde,
- b. één van de vakken Franse taal en letterkunde, Duitse taal en letterkunde, Engelse taal en letterkunde, en
- c. vier nog niet gekozen vakken uit de vakken genoemd in artikel 10, onderdeel b.

Artikel 22. Eindexamen m.a.v.o.

1. Het eindexamen van de scholen voor m.a.v.o. omvat zes vakken, te weten:

- a. Nederlandse taal,
- b. één van de vakken Franse taal, Duitse taal, Engelse taal, en
- c. vier nog niet gekozen vakken uit de vakken genoemd in artikel 10, onderdeel c.

2. Bij het eindexamen van de scholen voor m.a.v.o. worden ten minste drie vakken volgens een D-programma afgelegd.

Artikel 23. Eindexamen lager economisch en administratief onderwijs

1. Voor het lager economisch en administratief onderwijs zijn eindexamenvakken:

- a. Nederlandse taal;
- b. moderne talen, geschiedenis, aardrijkskunde, wiskunde, kennis der natuur, natuurkunde, scheikunde, biologie, maatschappijleer;
- c. muziek, tekenen, handvaardigheid, algemene technieken, lichamelijke oefening;
- d. handelskennis I, handelskennis II, verkooppraktijk, kantoorpraktijk, machineschrijven.

2. Het eindexamen omvat:

- Nederlandse taal;
- een moderne taal;
- handelskennis I dan wel handelskennis II;
- drie der vakken, genoemd in het eerste lid, onder b, c en d, waarvan ten hoogste één vak genoemd in het eerste lid, onder c.

Artikel 24. Eindexamen lager huishoud- en nijverheidsonderwijs

1. Voor het lager huishoud- en nijverheidsonderwijs zijn eindexamenvakken:

- a. Nederlandse taal;
- b. moderne talen, geschiedenis, aardrijkskunde, wiskunde, kennis der natuur, natuurkunde, scheikunde, biologie, handelskennis II, machineschrijven, tekenen, handvaardigheid, muziek, lichamelijke oefening, verkooppraktijk, kantoorpraktijk;
- c. huishoudkunde, gezondheidskunde, textiele werkvormen, uiterlijke verzorging.

2. Het vak Nederlands is een verplicht examenvak.
Uit de in het eerste lid, onder b en c, genoemde vakken kiest de kandidaat, voor zover deze vakken in het laatste leerjaar aan de school worden onderwezen, een van de volgende combinaties:
- gezondheidskunde, huishoudkunde en drie vakken ter keuze;
 - textiele werkvormen, huishoudkunde of verkooppraktijk en drie vakken ter keuze;
 - uiterlijke verzorging, gezondheidskunde en drie vakken ter keuze;
 - kantoorpraktijk of verkooppraktijk, handelskennis II en drie vakken ter keuze;
 - vijf vakken ter keuze, waarbij ten minste een vak uit de in het eerste lid onder c genoemde vakken.
3. De gekozen combinaties van vakken, bedoeld in het tweede lid, onder a, b, c, d en e, worden respectievelijk genoemd:
afstudeerrichting verzorgende beroepen, afstudeerrichting textielverwerkende beroepen, afstudeerrichting uiterlijke verzorging, afstudeerrichting kantoor-/verkooppraktijk, vrije afstudeerrichting.

Artikel 25. Eindexamen individueel huishoud- en nijverheidsonderwijs

1. Voor het individueel huishoud- en nijverheidsonderwijs zijn eindexamenvakken:

- Nederlandse taal;
- moderne talen, geschiedenis, aardrijkskunde, wiskunde, kennis der natuur, natuurkunde, scheikunde, biologie;
- handelskennis II, machineschrijven, tekenen, handvaardigheid, muziek, lichamelijke oefening;
- huishoudkunde, gezondheidskunde, textiele werkvormen, verkooppraktijk, kantoorpraktijk, uiterlijke verzorging, maatschappelijke en beroepsvorming.

(Dit laatste vak alleen voor kandidaten die in het laatste leerjaar praktijk doen).

2. Het eindexamen omvat:

- Nederlandse taal;
- een der vakken, genoemd in het eerste lid, onder b;
- een der vakken, genoemd in het eerste lid, onder b en c;
- een der vakken, genoemd in het eerste lid, onder d;
- twee van de vakken, genoemd in het eerste lid, onder b, c en d, met dien verstande dat voor kandidaten die in het laatste leerjaar praktijk doen, maatschappelijke en beroepsvorming een verplicht examenvak is.

Artikel 26. Eindexamen lager landbouwonderwijs

1. Voor het lager landbouwonderwijs zijn eindexamenvakken:

- Nederlandse taal;
- moderne talen, wiskunde, scheikunde, natuurkunde, biologie, algemene technieken, handvaardigheid;
- vakkennis/vakvaardigheid, techniek, handelskennis.

2. Het eindexamen omvat:

- Nederlandse taal;
- twee der vakken, genoemd in het eerste lid onder b;
- vakkennis/vakvaardigheid;
- twee van de vakken, genoemd in het eerste lid onder b en c (waaronder vakkennis/vakvaardigheid in andere sectoren van de afdeling land- en tuinbouw).

Artikel 27. Eindexamen individueel landbouwonderwijs

1. Voor het individueel landbouwonderwijs zijn eindexamenvakken:
 - a. Nederlandse taal;
 - b. moderne talen, wiskunde, kennis der natuur, natuurkunde, scheikunde, biologie, algemene technieken, handvaardigheid;
 - c. handelskennis, vakkennis/vakvaardigheid, techniek, oriëntering in het bedrijfsleven.
2. Het eindexamen omvat:
 - Nederlandse taal;
 - een der vakken, genoemd in het eerste lid onder b;
 - vakkennis/vakvaardigheid;
 - drie van de vakken, genoemd in het eerste lid onder b en c (waaronder vakkennis/vakvaardigheid in andere sectoren van de afdeling land- en tuinbouw).

Artikel 28. Eindexamen lager middenstandsonderwijs

1. Voor het lager middenstandsonderwijs zijn eindexamenvakken:
 - a. Nederlandse taal;
 - b. handelskennis II, verkoopbevordering, warenkennis;
 - c. handelskennis I, wiskunde, handvaardigheid, reclametekenen en reclametheorie, etaleren, moderne talen.
2. Het eindexamen omvat:
 - Nederlandse taal;
 - een moderne taal;
 - de vakken genoemd in het eerste lid onder b;
 - een van de vakken, genoemd in het eerste lid onder c.

Artikel 29. Eindexamen lager technisch en individueel technisch onderwijs

1. Voor het lager technisch en het individueel technisch onderwijs zijn eindexamenvakken:
 - a. Nederlandse taal;
 - b. wiskunde, handelskennis II, natuurkunde, scheikunde, biologie, kennis der natuur;
 - c. geschiedenis, aardrijkskunde, moderne talen, maatschappijleer;
 - d. algemene technieken, handvaardigheid, lichamelijke oefening, muziek, tekenen;
 - e. praktijk, vaktheorie, vaktekenen.
2. Het eindexamen omvat:
 - Nederlandse taal;
 - een der vakken, genoemd in het eerste lid onder b;
 - een der vakken, genoemd in het eerste lid onder c;
 - twee der vakken, genoemd in het eerste lid onder e;
 - een van de vakken, genoemd in het eerste lid onder b, c, d en e.

Artikel 30. Bundeling eindexamenvakken l.b.o.

Bij het eindexamen l.b.o. kunnen vakken gebundeld worden geëxamineerd.

HOOFDSTUK III. Regeling van het eindexamen

AFDELING 1. EXAMENREGLEMENT EN PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING

Artikel 31. Examenreglement en programma van toetsing en afsluiting

1. Het bevoegd gezag stelt een examenreglement vast. Het bevat in elk geval de maatregelen, bedoeld in artikel 5 van het besluit en regels met betrekking tot de organisatie van het eindexamen, de gang van zaken tijdens het eindexamen, en de samenstelling en het adres van de commissie van beroep.

2. Het bevoegd gezag stelt jaarlijks voor 1 oktober een programma van toetsing en afsluiting vast. In het programma wordt in elk geval aangegeven welke onderdelen van het examenprogramma op het schoolonderzoek worden getoetst, de verdeling van de examenstof over de toetsen van het schoolonderzoek, de wijze waarop het schoolonderzoek plaatsvindt, alsmede de regels die aangegeven op welke wijze het cijfer voor het schoolonderzoek voor een kandidaat tot stand komt.

3. Het examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting worden door de directeur voor 1 oktober toegezonden aan de inspectie en ter inzage gelegd voor de kandidaten.

AFDELING 2. SCHOOLONDERZOEK

Artikel 32. Schoolonderzoek

1. Het schoolonderzoek staat niet onder toezicht van door Onze Minister aan te wijzen gecommitteerden.

2. Voor een vak waarin geen centraal examen afgelegd wordt, bepaalt het bevoegd gezag het tijdstip waarop het schoolonderzoek aanvangt en het tijdstip waarop het schoolonderzoek wordt afgesloten.

3. Indien een kandidaat in een vak tevens centraal examen aflegt, stelt het bevoegd gezag de kandidaat in de gelegenheid het schoolonderzoek in het desbetreffende vak af te sluiten voor de aanvang van dat centraal examen.

Artikel 33. Mededeling cijfers schoolonderzoek

Voor de aanvang van het centraal examen deelt de directeur de kandidaat schriftelijk mede welke cijfers hij heeft behaald voor het schoolonderzoek in de vakken waarin hij tevens centraal examen zal afleggen.

Artikel 34. Schoolonderzoek volgens twee programma's

Indien een kandidaat van een school voor m.a.v.o. of voor l.b.o. het schoolonderzoek in een vak aflegt volgens twee programma's, ontvangt hij voor dat schoolonderzoek twee cijfers te weten één cijfer met betrekking tot ieder van die programma's.

Artikel 35. Cijfer schoolonderzoek

1. Het cijfer van het schoolonderzoek wordt uitgedrukt in een cijfer uit een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10.

2. Indien in een vak tevens centraal examen wordt afgelegd, worden de in het eerste lid genoemde cijfers gebruikt met de daartussen liggende cijfers met 1 decimaal.

HOOFDSTUK IV. Centraal examen

Artikel 36. Gecommitteerden

1. Onze Minister wijst voor elke school voor v.w.o., h.a.v.o. of m.a.v.o. en voor alle scholen voor l.b.o. waaraan examens worden afgenomen volgens een C- of een D-programma dan wel volgens een C- en een D-programma een of meer gecommitteerden aan. De aanwijzing geldt tot de afloop van de herkansing. Indien Onze Minister er om verzoekt, stelt het bevoegd gezag gecommitteerden ter aanwijzing voor.

2. De gecommitteerden ontvangen uit 's Rijks kas een vergoeding van de door hen gemaakte kosten volgens door Onze Minister te stellen regelen. Zij ontvangen tevens een door Onze Minister vast te stellen beloning voor het nazien en beoordelen van het schriftelijk werk, tenzij deze werkzaamheden voortvloeien uit hun taak zoals omschreven in het Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel (Stb. 1985, 110).

3. Indien Onze Minister krachtens dit artikel een leraar van een school heeft aangewezen als gecommitteerde ten behoeve van een andere school, draagt het bevoegd gezag van de eerstgenoemde school er zorg voor, dat de leraar de uit die aanwijzing voortvloeiende verplichtingen nakomt.

Artikel 37. Tijdvakken centraal examen

Het centraal examen kent drie tijdvakken: het eerste, het tweede en het derde tijdvak.

Artikel 38. Opgave kandidaten centraal examen

1. De directeur deelt jaarlijks voor 1 november aan Onze Minister mede hoeveel kandidaten in elk vak aan het centraal examen in het eerste tijdvak zullen deelnemen.

2. De directeur zendt jaarlijks ten minste drie dagen voor de aanvang van de centrale examens in het eerste en tweede tijdvak aan de inspectie een lijst waarop voor iedere kandidaat vermeld staat in welke vakken hij centraal examen zal afleggen en waarop is aangegeven welke cijfers de kandidaat voor het schoolonderzoek heeft behaald.

3. Onmiddellijk na afloop van het eerste onderscheidenlijk het tweede tijdvak zendt de directeur aan Onze Minister een lijst waarop voor ieder vak is aangegeven welke kandidaten aan het centraal examen in dat vak zullen deelnemen in het derde tijdvak.

4. Indien voor een vak meerdere examenprogramma's zijn vastgesteld, kan een kandidaat per tijdvak slechts volgens één programma centraal examen in dat vak afleggen.

Artikel 39. Centrale examencommissie vaststelling opgaven

1. Onze Minister stelt een centrale examencommissie vaststelling opgaven in. Deze commissie heeft als taak:

- a. het vaststellen van de dagen en uren waarop de centrale examens in de verschillende tijdvakken aanvangen en waarop de toetsen van het centraal examen worden gehouden;
- b. het tot stand brengen van de opgaven van de centrale examens;
- c. het vaststellen van de opgaven van de centrale examens;
- d. het tot stand brengen van de beoordelingsnormen voor de centrale examens;

- e. het vaststellen van de beoordelingsnormen voor de centrale examens;
 - f. het geven van regels voor het bepalen van een score, voortvloeiend uit de beoordeling;
 - g. het geven van regels voor de omzetting van de scores in cijfers voor de centrale examens;
 - h. het geven van regels met betrekking tot de hulpmiddelen die gebruikt mogen worden bij het maken van de opgaven van de centrale examens;
 - i. het uitoefenen van andere door Onze Minister opgedragen taken.
2. De commissie, bedoeld in het eerste lid, kan een toets vaststellen op een tijdstip gelegen voor de aanvang van de centrale examens.
 3. Onze Minister geeft regels voor de vergoeding van de kosten en voor de beloning van de leden van de centrale examencommissie vaststelling opgaven.

Artikel 40. Regels omtrent het centraal examen

1. Onze Minister zorgt ervoor dat de opgaven, de beoordelingsnormen en de door de commissie, bedoeld in artikel 39 gegeven regels tijdig worden verzonden aan de directeur van de school.
2. De directeur zorgt ervoor, dat de opgaven voor het centraal examen geheim blijven tot de aanvang van de toets waarbij deze opgaven aan de kandidaten worden voorgelegd.
3. Tijdens een toets van het centraal examen worden aan de kandidaten geen mededelingen van welke aard ook, aangaande de opgaven gedaan.
4. De directeur draagt er zorg voor dat het nodige toezicht bij het centraal examen wordt uitgeoefend.
5. Zij die toezicht hebben gehouden, maken een proces-verbaal op. Zij leveren dit in bij de directeur samen met het gemaakte examenwerk.
6. Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na de aanvang van de toets tot die toets worden toegelaten.

Artikel 41. Correctie centraal examen

1. De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinator in het desbetreffende vak. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinator past bij zijn beoordeling de normen toe alsmede de regels voor het bepalen van de cijfers die zijn voorgeschreven door de commissie, bedoeld in artikel 39. De examinator drukt zijn beoordeling uit in een cijfer uit de schaal van cijfers, genoemd in artikel 35, tweede lid.
2. De directeur doet de van de examinator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de cijfers, bedoeld in het eerste lid onverwijld aan de betrokken gecommiteerde toekomen.
3. De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past bij zijn beoordeling de regels voor het bepalen van de cijfers, bedoeld in het eerste lid toe.
4. Onze Minister kan nadere voorschriften geven voor de uitvoering van de voorgaande leden.
5. Onze Minister kan bepalen, dat in verband met de aard van de opgaven, ter vermindering van overbelasting van de gecommiteerden dan wel ter versnelling van de examenprocedure wordt afgeweken van de overige leden van dit artikel en van artikel 42.

Artikel 42. Vaststelling cijfer centraal examen

1. De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het cijfer voor het centraal examen vast. Daarbij gebruiken zij één van de cijfers uit de schaal van cijfers, genoemd in artikel 35, tweede lid.

2. Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het cijfer bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde cijfer. Indien het gemiddelde, bedoeld in de vorige volzin, een cijfer is dat als tweede decimaal een 5 heeft, wordt de eerste decimaal met 1 verhoogd.

Artikel 43. Niet op regelmatige wijze afgenomen centraal examen

1. Indien het centraal examen naar het oordeel van de inspectie niet op regelmatige wijze heeft plaatsgehad kan zij besluiten dat het geheel of gedeeltelijk voor een of meer kandidaten opnieuw wordt afgenomen.

2. De inspectie verzoekt de commissie, bedoeld in artikel 39, eerste lid, nieuwe opgaven vast te stellen en bepaalt op welke wijze en door wie het examen zal worden afgenomen.

Artikel 44. Onvoorziene omstandigheden centraal examen

Indien door onvoorziene omstandigheden het centraal examen in één of meer vakken aan één of meer scholen niet op de voorgeschreven wijze kan worden afgenomen, beslist Onze Minister hoe alsdan moet worden gehandeld.

Artikel 45. Verhinderung centraal examen

1. Indien een kandidaat om een geldige reden ter beoordeling van de directeur is verhinderd bij één of meer toetsen in het eerste tijdvak tegenwoordig te zijn, wordt hem in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven het centraal examen op ten hoogste twee toetsen te voltooien.

2. Indien een kandidaat in het tweede tijdvak evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van de staatsexamencommissie zijn eindexamen te voltooien. Kandidaten van een school voor l.b.o. leggen het centraal examen af ten overstaan van de staatsexamencommissie m.a.v.o.

3. De kandidaat meldt zich zo spoedig mogelijk door tussenkomst van de directeur aan bij de voorzitter van de desbetreffende staatsexamencommissie. In dat geval deelt de directeur aan de commissie mede welke cijfers de kandidaat voor het schoolonderzoek en het eventueel reeds afgelegde gedeelte van het centraal examen heeft behaald, alsmede, wanneer dat zich voordoet:

a. dat ten behoeve van de kandidaat op grond van artikel 55, tweede lid, toestemming is verleend dat met betrekking tot het vak Nederlandse taal en letterkunde dan wel tot het vak Nederlandse taal of tot enig vak, waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is, wordt afgeweken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit;

b. dat ten behoeve van de gehandicapte kandidaat op grond van artikel 55, eerste lid, toestemming is verleend dat hij het centraal examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan zijn mogelijkheden.

4. Na afloop van het derde tijdvak deelt de staatsexamencommissie het resultaat mede aan de directeur.

Artikel 46. Centraal examen geschiedenis en staatsinrichting

1. Indien het bevoegd gezag van een bijzondere school dringend bezwaar heeft tegen een onderwerp dat is aangewezen voor het centraal examen in het vak geschiedenis en staatsinrichting, kan het de Onderwijsraad verzoeken te bepalen, dat aan die school in dat vak geen centraal examen zal worden afgenomen.

2. De Onderwijsraad is bevoegd overeenkomstig een verzoek als in het vorige lid bedoeld te beslissen, doch alleen indien het bezwaar kan worden gebaseerd op de statuten van de rechtspersoon waarvan de school uitgaat, het leerplan of, indien aanwezig, het schoolwerkplan, en mits het verzoek bij de Onderwijsraad is ingediend binnen vier maanden na de bekendmaking van het onderwerp door Onze Minister aan het bevoegd gezag.

3. Indien het verzoek wordt ingewilligd, wordt aan de betrokken school het eindcijfer voor het eindexamen geschiedenis en staatsinrichting bepaald op het cijfer van het schoolonderzoek.

HOOFDSTUK V. UITSLAG, HERKANSING EN DIPLOMERING

Artikel 47. Eindcijfer eindexamen

1. Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.

2. De examinerator bepaalt het eindcijfer voor een vak op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolonderzoek en het cijfer voor het centraal examen. Is dit gemiddelde niet een geheel getal, dan wordt het, indien de cijfers achter de komma 45 of minder zijn, naar beneden afgerond en indien deze 50 of meer zijn, naar boven afgerond.

3. Indien in een vak alleen een schoolonderzoek is gehouden is het cijfer voor het schoolonderzoek tevens het eindcijfer.

Artikel 48. Vaststelling uitslag

1. De directeur en de secretaris van het eindexamen stellen de uitslag vast met inachtneming van het bepaalde in artikel 49.

2. De directeur en de secretaris van het eindexamen stellen uit alle eindcijfers van de vakken waarin de kandidaat examen heeft afgelegd een lijst op, zodanig dat de op deze lijst vermelde vakken een eindexamen vormen als bedoeld in de artikelen 11 tot en met 29 dat voldoet aan het bepaalde in artikel 49.

3. Indien dat nodig is om de kandidaat te laten slagen betrekken de directeur en de secretaris van het eindexamen een of meer eindcijfers van de vakken niet bij de bepaling van de uitslag.

4. Indien de kandidaat slechts kan slagen bij een bepaalde keuze uit eindcijfers volgens twee programma's in een of meer vakken, betrekken de directeur en de secretaris van het eindexamen die eindcijfers bij de bepaling van de uitslag, die de kandidaat nodig heeft om te kunnen slagen. Indien er meerdere keuzen mogelijk zijn stellen de directeur en de secretaris van het eindexamen de kandidaat een keuze uit eindcijfers voor. De keuze is definitief wanneer de kandidaat niet binnen vier dagen heeft medegedeeld dat een andere keuze gemaakt moet worden.

5. Indien de kandidaat, doordat voor een of meer vakken het eindcijfer volgens het hoogste programma bij de bepaling van de uitslag wordt betrokken, slechts kan slagen wanneer het eindcijfer van een of meer andere vakken niet bij de bepaling van de uitslag wordt betrokken, stellen de directeur en de secretaris van het eindexamen de kandidaat een keuze uit de eindcijfers voor. Deze keuze is definitief wanneer de kandidaat niet

binnen vier dagen heeft medegedeeld dat een andere keuze gemaakt moet worden.

Artikel 49. Uitslag

1. De kandidaat die eindexamen heeft afgelegd en al zijn eindcijfers heeft behaald binnen een schooljaar is geslaagd, indien hij:
 - a. voor al zijn examenvakken eindcijfers heeft behaald van 6 of meer,
 - b. voor één van zijn examenvakken het eindcijfer 5 heeft behaald en voor zijn overige examenvakken eindcijfers heeft behaald van 6 of meer,
 - c. voor ten hoogste één van zijn examenvakken het eindcijfer 4 heeft behaald, voor zijn overige examenvakken eindcijfers heeft behaald van 6 of meer mits het gemiddelde van zijn eindcijfers 6 of meer bedraagt, dan wel
 - d. voor ten hoogste twee van zijn examenvakken het eindcijfer 5 heeft behaald, voor zijn overige examenvakken eindcijfers heeft behaald van 6 of meer mits het gemiddelde van zijn eindcijfers 6 of meer bedraagt.
2. De kandidaat die eindexamen heeft afgelegd en niet al zijn eindcijfers heeft behaald binnen hetzelfde schooljaar en de kandidaat die deeleindexamen heeft afgelegd, is geslaagd indien hij voor al zijn examenvakken een eindcijfer van 6 of meer heeft behaald.
3. De kandidaat, die eindexamen dan wel deeleindexamen heeft afgelegd en die niet voldoet aan de voorwaarden, genoemd in het eerste en tweede lid, is afgewezen, behoudens de mogelijkheid tot herkansing, bedoeld in artikel 51.

Artikel 50. Deeleindexamen aan meerdere scholen

1. Ten aanzien van een kandidaat die in een schooljaar deeleindexamens aan twee of meer scholen aflegt welke te zamen een eindexamen als bedoeld in de artikelen 13, 14, 17, 18, 19, 20, 21 of 22 omvatten, wordt bij de bepaling van de uitslag artikel 49, eerste lid toegepast.
2. De kandidaat, bedoeld in het eerste lid, doet een schriftelijk verzoek tot toepassing van artikel 49, eerste lid aan de directeur van de school waar hij deeleindexamen in het grootste aantal vakken aflegt.
3. Onze Minister kan voorschriften geven met betrekking tot de uitvoering van dit artikel.

Artikel 51. Herkansing

1. Zodra de uitslag volgens artikel 49 is vastgesteld, deelt de directeur deze te zamen met de eindcijfers aan iedere kandidaat mede. Hij maakt daarbij melding van het bepaalde in en op grond van het tweede tot en met vijfde lid.
2. De kandidaat heeft het recht in het tweede tijdvak deel te nemen aan de herkansing van het centraal examen in één vak dat bij de bepaling van de uitslag is betrokken, indien door het resultaat van die herkansing de kandidaat alsnog kan slagen voor het eindexamen dan wel het deeleindexamen. Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen. De kandidaat doet een schriftelijk verzoek tot herkansing aan de directeur voor een door de directeur te bepalen dag en tijdstip. In afwijking van het bepaalde in de eerste volzin kan een kandidaat van een school voor m.a.v.o. of voor l.b.o. die op grond van artikel 49 is geslaagd herkansing vragen van het centraal examen in één vak indien het schoolonderzoek in dat vak zowel volgens het C-programma als volgens het D-programma heeft plaatsgevonden. In dat geval kan de herkansing slechts plaatsvinden volgens het D-programma

en is het bepaalde in het vijfde lid, onderdeel b, van overeenkomstige toepassing.

3. In afwijking van het bepaalde in de eerste volzin van het tweede lid heeft de kandidaat die heeft gekozen voor het in een of meer vakken afleggen van het examen volgens het B- en het C-programma en die reeds is geslaagd voor het examen volgens het B-programma het recht deel te nemen aan de herkansing van het centraal examen in één vak volgens het C-programma indien hij door het doen van die herkansing alsnog kan slagen voor het eindexamen volgens het C-programma. Na deelname aan de herkansing van het centraal examen wordt indien de kandidaat vervolgens slechts bij een bepaald samenstel van cijfers is geslaagd – uitsluitend het programma in aanmerking genomen waarbij de kandidaat het voor slagen noodzakelijke cijfer heeft behaald. In alle andere gevallen stelt de directeur aan de kandidaat een van de beide cijfers voor. Het voorgestelde cijfer geldt als definitief cijfer, tenzij de kandidaat binnen vier dagen na het voorstel de directeur schriftelijk mededeelt dat het andere cijfer moet worden genomen.

4. Door het vragen van een herkansing wordt de uitslag een voorlopige. De kandidaten die herkansing vragen leveren de cijferlijst, bedoeld in artikel 52, in bij de directeur.

5. De herkansing van een centraal examen m.a.v.o. of l.b.o. geschiedt voor een vak waarin het schoolonderzoek volgens beide programma's is afgelegd, volgens één van beide programma's ter keuze van de kandidaat, met inachtneming van het volgende:

a. Bij herkansing volgens hetzelfde programma geldt het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centraal examen, als definitief cijfer voor het centraal examen.

b. Bij herkansing volgens het andere programma geldt – indien de kandidaat na herkansing slechts bij een bepaald samenstel van eindcijfers is geslaagd – het cijfer dat het voor het slagen noodzakelijke eindcijfer oplevert, als definitief cijfer voor het centraal examen. In alle andere gevallen stelt de directeur aan de kandidaat een van beide cijfers als definitief cijfer voor het centraal examen voor. Het voorgestelde cijfer geldt als definitief cijfer, tenzij de kandidaat binnen vier dagen na het voorstel de directeur schriftelijk mededeelt dat het andere cijfer in aanmerking moet worden genomen.

6. Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld met overeenkomstige toepassing van artikel 48 en aan de kandidaat medegedeeld.

Artikel 52. Diploma en cijferlijst

1. De directeur reikt aan elke kandidaat die eindexamen heeft afgelegd een lijst uit waarop zijn vermeld: de cijfers voor het schoolonderzoek, indien dat zich voordoet volgens welk programma elk vak is geëxamineerd en de cijfers voor het centraal examen, de eindcijfers voor de examenvakken, alsmede de uitslag van het eindexamen.

2. De directeur reikt aan elke voor een deeleindexamen afgewezen kandidaat een lijst uit waarop ten aanzien van de eindexamenvakken waarvoor hij een eindcijfer lager dan zes heeft behaald, zijn vermeld de cijfers van het schoolonderzoek, de cijfers van het centraal examen en de eindcijfers.

3. De directeur reikt aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat een diploma uit, waarop alle vakken zijn vermeld die bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken. Duplicaten van diploma's worden niet uitgereikt.

4. Tevens reikt de directeur op verzoek van de kandidaat een diploma uit aan:

a. de kandidaat die in een of meer vakken met gunstig gevolg deeleindexamen heeft afgelegd in het kalenderjaar waarin hij nog niet de

leeftijd van 21 jaren bereikt, en voor andere vakken die te zamen met eerderbedoelde vakken een eindexamen als bedoeld in de artikelen 13, 17 of 19 vormen, telkens een certificaat of een bewijs van vrijstelling overlegt;

b. de kandidaat die in een of meer vakken met gunstig gevolg deeleindexamen heeft afgelegd in het kalenderjaar waarin hij de leeftijd van 21 jaren bereikt of heeft bereikt, en voor andere vakken die te zamen met eerderbedoelde vakken een eindexamen als bedoeld in de artikelen 14, 18 of 20 vormen, telkens een certificaat of een bewijs van vrijstelling overlegt;

c. de kandidaat die in een of meer vakken met gunstig gevolg deeleindexamen heeft afgelegd en voor andere vakken die te zamen met eerderbedoelde vakken een eindexamen als bedoeld in de artikelen 21 of 22 vormen, telkens een certificaat of een bewijs van vrijstelling overlegt.

Indien de kandidaat voor het diploma v.w.o. een certificaat behaald aan een dagschool overlegt, wordt het diploma v.w.o. slechts uitgereikt indien hij met gunstig gevolg deeleindexamen heeft afgelegd in een eindexamenvak meer dan krachtens de artikelen 14, 18 of 20 voor het desbetreffende diploma ten hoogste is voorgeschreven.

Voor de toepassing van het bepaalde in dit lid, worden met certificaten gelijkgesteld certificaten als bedoeld in artikel 38 van het Besluit staats-examens v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. 1978 (Stb. 1978, 623).

5. Indien een kandidaat examen heeft afgelegd in meer dan het in de artikelen 11 tot en met 29 voorgeschreven aantal vakken worden de eindcijfers van de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken vermeld op de cijferlijst, tenzij de kandidaat daartegen bezwaar heeft.

6. Onze minister stelt de modellen van de cijferlijst vast.

7. De directeur en de secretaris van het eindexamen tekenen de diploma's en de cijferlijsten.

Artikel 53. Certificaten

1. De directeur reikt aan de kandidaat die deeleindexamen heeft afgelegd een certificaat uit waarop het vak of de vakken vermeld staan waarvoor hij een eindcijfer van 6 of meer heeft behaald.

2. De directeur reikt aan de definitief voor het eindexamen afgewezen kandidaat van een avondschoon of een dag-avondschoon die voor een of meer vakken een eindcijfer van 6 of meer heeft behaald, een certificaat uit.

3. De directeur reikt aan de definitief voor het eindexamen afgewezen kandidaat van een dagschoon die de school verlaat en die voor een of meer vakken van zijn laatst afgelegde eindexamen een eindcijfer van 6 of meer heeft behaald, een certificaat uit.

4. Het certificaat vermeldt in ieder geval het vak of de vakken waarvoor de kandidaat een eindcijfer van 6 of meer heeft behaald, het voor dat vak of die vakken behaalde eindcijfer, de cijfers, behaald voor het schoolonderzoek en voor het centraal examen daarin, de soort van school waaraan het examen heeft plaatsgevonden, alsmede de datum waarop de uitslag van het examen is vastgesteld.

5. Onze Minister stelt het model van het certificaat vast.

Artikel 54. Diploma m.a.v.o. met certificaat l.b.o.

Aan een voor het eindexamen l.b.o. afgewezen kandidaat aan wie ingevolge artikel 53 een certificaat is uitgereikt voor één of meer vakken die zijn geëxamineerd volgens een voor scholen voor m.a.v.o. en l.b.o. gelijkloidend examenprogramma kan een diploma m.a.v.o. worden uitge-

reikt indien hij in één of meer vakken die te zamen met de vakken waarvoor hij een certificaat heeft ontvangen een eindexamen m.a.v.o. vormen, met gunstig gevolg deeleindexamen m.a.v.o. heeft afgelegd.

HOOFDSTUK VI. OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 55. Afwijking wijze van examineren

1. De directeur kan toestaan dat een lichamelijk of geestelijk gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.

2. Het bevoegd gezag kan toestaan dat ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt ten hoogste vier jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is, met betrekking tot het vak Nederlandse taal en letterkunde, tot het vak Nederlandse taal of tot enig vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is, wordt afgeweken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit.

Voor zover wordt afgeweken van de voorschriften wordt deze afwijking medegedeeld aan de inspectie. De afwijking kan voor zover het het centraal examen betreft slechts bestaan uit een verlenging van de duur van de toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten en het verlenen van toestemming tot het gebruik van een verklarend woordenboek der Nederlandse taal.

Artikel 56. Gegevensverstrekking aan de Minister

Zo spoedig mogelijk na de vaststelling van de uitslag stuurt het bevoegd gezag aan Onze Minister en aan de inspectie een lijst waarop voor alle kandidaten zijn vermeld:

- a. de vakken waarin examen is afgelegd;
- b. de cijfers van het schoolonderzoek;
- c. de cijfers van het centraal examen;
- d. de eindcijfers;
- e. de uitslag van het eindexamen of het deeleindexamen.

Artikel 57. Bewaren examenwerk

1. Het werk van het centraal examen der kandidaten en de lijsten bedoeld in artikel 56, worden gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard door de directeur, ter inzage voor belanghebbenden.

2. Een door de directeur en de secretaris van het eindexamen ondertekend exemplaar van de lijst, bedoeld in artikel 56 wordt gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag in het archief van de school bewaard.

3. De directeur draagt er zorg voor dat een volledig stel van de bij de centrale examens gebruikte opgaven gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard blijft in het archief van de school.

Artikel 58. Afwijkende inrichting examen

1. Onze Minister kan, de Onderwijsraad gehoord, voor zover het een rijksatheneum betreft, bepalen en voor zover het een gemeentelijk of een

bijzonder atheneum betreft, toestaan dat met inachtneming van door hem te stellen voorschriften Latijnse taal en letterkunde wordt toegevoegd aan de vakken bedoeld in de artikelen 15, 16, 17 en 18 waaruit de kandidaat bovendien twee, vijf of vier vakken kan kiezen.

2. Ten behoeve van experimenten met een andere inrichting van het eindexamen kan Onze Minister, de Onderwijsraad gehoord, voor zover het een rijksschool betreft, afwijken van dit besluit en, voor zover het een gemeentelijke of een bijzondere school betreft, toestaan dat daarvan wordt afgeweken.

Artikel 59. Spreiding examen dagschool

Het bevoegd gezag van een dagschool kan, de inspectie gehoord, toestaan dat ten aanzien van kandidaten die in het laatste leerjaar langdurig ziek zijn en ten aanzien van kandidaten die lange tijd niet in staat zijn geweest onderwijs in het laatste leerjaar te volgen het eindexamen gespreid over twee schooljaren wordt afgenomen.

HOOFDSTUK VII. SLOT- EN OVERGANGSBEPALINGEN

Artikel 60. Vervallen artikel 39a Eindexamenbesluit dagscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.

Artikel 39a van het Eindexamenbesluit dagscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.¹ komt te vervallen.

Artikel 61. Intrekking Eindexamenbesluit dagscholen v.w.o.-h.a.v.o. m.a.v.o.

Het Eindexamenbesluit dagscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. (Stb. 1979, 190) wordt ingetrokken.

Artikel 62. Vervallen artikel 43 Eindexamenbesluit avondschole n v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.

Artikel 43, eerste en derde lid van het Eindexamenbesluit avondschole n v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.¹ komt te vervallen.

Artikel 63. Intrekking Eindexamenbesluit avondschole n v.w.o.-h.a.v.o. m.a.v.o.

Het Eindexamenbesluit avondschole n v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. (Stb. 1979, 189) wordt ingetrokken.

Artikel 64. Intrekking Eindexamenbesluit l.b.o.

Het Eindexamenbesluit l.b.o. (Stb. 1976, 31) wordt ingetrokken.

Artikel 65. Wijziging Besluit staatsexamens v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. 1978

In het Besluit staatsexamens v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. 1978 (Stb. 1978, 623)² worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A

Artikel 10, eerste lid komt te luiden:

1. Onze Minister bepaalt voor welke vakken en op welke gronden in

het kader van een staatsexamen vrijstelling kan worden verleend aan hen die op andere wijze zijn geëxamineerd. Voor de toepassing van dit artikel worden tevens tot examenvakken gerekend de vakken die krachtens artikel 58 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-l.b.o. eindexamenvakken kunnen zijn.

B

In artikel 17, eerste lid wordt de zinsnede: «, bedoeld in artikel 24 van het Eindexamenbesluit dagscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.» vervangen door: bedoeld in artikel 39 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-l.b.o.

C

De artikelen 27 en 28 vervallen.

D

Artikel 29 komt te luiden:

Artikel 29

1. De kandidaat die staatsexamen heeft afgelegd is geslaagd, indien hij:
 - a. voor al zijn examenvakken eindcijfers heeft behaald van 6 of meer,
 - b. voor één van zijn examenvakken het eindcijfer 5 heeft behaald en voor zijn overige examenvakken eindcijfers heeft behaald van 6 of meer,
 - c. voor één van zijn examenvakken het eindcijfer 4 heeft behaald, voor zijn overige examenvakken eindcijfers heeft behaald van 6 of meer mits het gemiddelde van zijn eindcijfers 6 of meer bedraagt, dan wel
 - d. voor twee van zijn examenvakken het eindcijfer 5 heeft behaald, voor zijn overige examenvakken eindcijfers heeft behaald van 6 of meer mits het gemiddelde van zijn eindcijfers 6 of meer bedraagt.
2. De kandidaat die een volledig staatsexamen heeft afgelegd, wordt toegelaten tot een herexamen indien hij door het resultaat van dat herexamen alsnog kan slagen voor het staatsexamen.
3. De kandidaat, die staatsexamen heeft afgelegd en die niet voldoet aan de voorwaarden, genoemd in de voorgaande leden, is afgewezen.

E

Artikel 30a, eerste lid, komt te luiden:

1. Ten aanzien van een kandidaat die in één examenjaar een of meer deelstaatsexamens en een of meer deeleindexamens aflegt welke te zamen een geheel staatsexamen als bedoeld in de artikelen 5 tot en met 8 omvatten, wordt bij de bepaling van de uitslag artikel 29 toegepast.

F

Artikel 32, tweede lid, komt te luiden:

2. De keuze van het vak waarin herexamen wordt afgelegd, geschiedt door de kandidaat met inachtneming van het gestelde in artikel 29, tweede lid.

Het herexamen m.a.v.o. kan volgens een ander programma worden afgelegd dan het eerder afgelegde examen.

G

De artikelen 34 en 35 vervallen.

H

In artikel 39 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. Het zesde lid komt te luiden:

6. Voor de toepassing van dit artikel worden met certificaten als bedoeld in artikel 38 gelijkgesteld certificaten als bedoeld in artikel 53 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-l.b.o. met dien verstande dat geen diploma wordt uitgereikt op grond van het tweede lid, onder a, indien geen van de overlegde certificaten is afgegeven door de staatsexamencommissie.

2. Het zevende lid, onderdeel a, komt te luiden:

a. een certificaat, als bedoeld in artikel 53 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-l.b.o., dan wel

I

Artikel 46 komt te luiden:

Artikel 46

De kandidaat die ingevolge artikel 45 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-l.b.o. in de gelegenheid wordt gesteld zijn eindexamen te voltooien kan ten overstaan van de staatsexamencommissie ook examen afleggen in de vakken muziek, tekenen, handvaardigheid I (handenarbeid) en handvaardigheid II (textiele werkvormen).

J

In artikel 48, eerste lid, wordt de zinsnede: «Eindexamenbesluit dagscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o., onderscheidenlijk het Eindexamenbesluit avondscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.» vervangen door: het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-l.b.o.

K

In artikel 50 wordt «artikel 24 van het Eindexamenbesluit dagscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.» vervangen door:
artikel 39 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-l.b.o.

L

In artikel 51, tweede lid, komt de zinsnede: «de artikelen 20, achtste lid, en 34, tweede lid, van het Eindexamenbesluit avondscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.» te luiden: artikel 45, tweede lid, van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-l.b.o.

Artikel 66. Handhaving voorschriften oude stijl

De op het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit door Onze Minister gegeven regelingen en beschikkingen ter uitvoering van het Eindexamenbesluit dagscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o., het Eindexamenbesluit avondscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. en het Eindexamenbesluit l.b.o. berusten vanaf dat tijdstip op dit besluit.

Artikel 67. Inwerkingtreding

1. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 augustus 1990.

2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid treden de artikelen 53, 54, 60, 62 en 65, de onderdelen C, D, E, F en G, in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin dit besluit wordt geplaatst en werken terug tot en met 1 augustus 1988.

Artikel 68. Citeertitel

Dit besluit kan worden aangehaald als: Eindexamenbesluit
v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-l.b.o.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State.

Tavarnelle, 10 juli 1989

Beatrix

De Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen,
N. J. Ginjaar-Maas

De Minister van Landbouw en Visserij,
G. J. M. Braks

Uitgegeven de *elfde* augustus 1989

De Minister van Justitie a.i.,
C. P. van Dijk

¹ Laatstelijk gewijzigd bij koninklijk besluit van 30 juni 1988, Stb. 328

² Laatstelijk gewijzigd bij koninklijk besluit van 21 september 1987, Stb. 446

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen.

Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 12 september 1989, nr. 177

ALGEMEEN

1. Inleiding

Met het onderhavige besluit is een aantal eindexamenbesluiten vervangen. Het betreft hier het Eindexamenbesluit dagscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. (Stb. 1979, 190), het Eindexamenbesluit avondscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. (Stb. 1979, 189) en het Eindexamenbesluit l.b.o. (Stb. 1976, 31). Vervanging van deze besluiten is nodig omdat in de loop der tijd in de diverse examenregelingen allerlei uiteenlopende regels zijn opgenomen, waardoor voor de schoolsoorten regelingen van kracht zijn die veelal – soms onnodig – verschillend zijn. Deze regels zijn in organisatorisch opzicht vaak zeer complex en arbeidsintensief en daardoor zowel voor de overheid, inclusief de inspectie, als voor de scholen vaak moeilijk uitvoerbaar. Met het nieuwe examenbesluit is een eenvoudige en overzichtelijke regeling tot stand gekomen.

2. Uitgangspunten

Bij het opstellen van het onderhavige besluit is een viertal uitgangspunten gehanteerd.

2.1. *Harmonisatie*

In de loop der jaren is in de verschillende examenregelingen een groot aantal verschillen opgetreden. Daardoor was het voor veel direct betrokkenen bij het onderwijs niet eenvoudig om de weg in de examenregelingen te vinden.

Door harmonisatie van de overeenkomstige bepalingen van de verschillende examenregelingen en door het onderbrengen van de regelingen in één examenbesluit worden de overzichtelijkheid en duidelijkheid voor betrokkenen sterk verbeterd.

2.2. *Vereenvoudiging*

Ondanks vereenvoudigingen die reeds eerder in de examenregelingen zijn aangebracht bleven zowel voor de overheid als voor een school de examenorganisatie en -uitvoering zware taken. Er was vaak sprake van een zeer gedetailleerde bemoeienis van de overheid met de organisatie en uitvoering van de examinering. Dit alles betekende zowel voor de school als voor de overheid een grote bestuurs- en beheerslast. Deze situatie is ongewenst. Het ligt dan ook in de rede om te trachten de regeling zo eenvoudig mogelijk op te zetten.

Uitgangspunt voor het nieuwe examenbesluit is dat bepalingen met betrekking tot de organisatie van de examens zodanig worden ingevuld dat het aantal interacties en de mate van complexiteit van die interacties tussen de overheid en de school daar waar mogelijk worden verminderd en dat de betrokkenheid van de overheid wordt teruggebracht tot de noodzakelijke en belangrijke hoofdpunten; gedetailleerde bemoeienis van de overheid met betrekking tot de uitvoering dient te worden voorkomen.

2.3. *Deregulering*

Een van de belangrijkste uitgangspunten van het nieuwe examenbesluit is het streven naar deregulering. Met het oog op het streven naar vermindering en vereenvoudiging van regelgeving zijn alle bepalingen in

de vroegere regelingen kritisch bezien. Een groot aantal bepalingen met zeer gedetailleerde voorschriften is daarom niet overgenomen in de nieuwe examenregeling (bijvoorbeeld «De kandidaat plaatst aan de linker bovenkant van het papier zijn examenummer, tenzij een andere plaats is aangegeven»). Andere bepalingen zijn in vereenvoudigde vorm overgenomen. Mede om de beleids- en beheerslasten, zowel van de overheid als van de scholen, te verminderen, zijn de procedurele voorschriften zo sober mogelijk gehouden. Verplichtingen met betrekking tot de verslaglegging en toezending van gegevens bijvoorbeeld, zijn alleen daar gehandhaafd waar dit voor een effectieve controle op de kwaliteit van de examens noodzakelijk is. Ten slotte is de autonomie van de scholen waar mogelijk vergroot.

2.4. *Autonomievergroting*

In de loop der tijd is zoals hiervoor reeds is opgemerkt, een groot aantal zaken zeer gedetailleerd geregeld in de diverse examenregelingen.

Een aantal daarvan kan zonder bezwaar worden overgelaten aan de scholen.

Uitgangspunt bij het besluit is dat hoofdlijnen in het eindexamen-besluit zijn geregeld en dat beslissingen aan het bevoegd gezag worden overgelaten, daar waar het de meer uitvoerende zaken betreft.

3. **Adviezen Onderwijsraad en artikel-3 organisaties**

Op dit besluit is advies uitgebracht door de Onderwijsraad, kenmerk OR/1325 S, van 28 oktober 1988. Tevens zijn adviezen van een aantal van de artikel-3 organisaties ontvangen. Deze adviezen hebben aanleiding gegeven tot een aantal aanpassingen van het onderhavige besluit.

In de eerste plaats is besloten de regeling van de vakkenpakketten in v.w.o., h.a.v.o. en m.a.v.o. niet in dit besluit onder te brengen, maar in een afzonderlijk koninklijk besluit. De regeling van de vakkenpakketten in het l.b.o., in verband met de totstandkoming van het voorbereidend beroepsonderwijs zal eveneens in een afzonderlijk besluit tot stand komen.

De onderhavige regeling beperkt zich zodoende tot technische en procedurele vereenvoudigingen en harmonisatie van de regelingen in de afzonderlijke vormen van onderwijs. Daarbij heeft de wens tot deregulering en vergroting van autonomie van de scholen als uitgangspunt gediend. Uit de adviezen is overwegend gebleken, dat dit uitgangspunt wordt ondersteund en dat het in de regeling goed is uitgewerkt. De Onderwijsraad merkt terzake op: «De Raad concludeert dat de nieuwe opzet van het examenbesluit een grote verbetering inhoudt ten opzichte van de huidige regelingen die door hun complexiteit en gedetailleerdheid vaak onvoldoende toegankelijk zijn».

De adviezen hebben verder tot een aantal aanpassingen in dit besluit geleid. Ten aanzien van de functie van de tijdvakken van het centraal examen is de huidige situatie gehandhaafd. Verder zijn de huidige bepalingen inzake de tweede correctie bij het centraal examen in dit besluit gehandhaafd. Uit de adviezen is gebleken, dat de voorgestelde regeling van toezicht door gecommiteerden nadere uitwerking behoeft. Deze nadere uitwerking zal eerst plaats hebben en er mogelijk in een later stadium toe leiden, dat deze regeling alsnog tot stand komt.

Wat betreft de termijn van invoering is ervoor gekozen het advies van de Onderwijsraad te volgen: spoedige invoering. Het tijdstip van 1-8-1990 maakt het daarbij mogelijk deze invoering goed voor te

bereiden, de landelijke organisatie op de nieuwe regeling af te stemmen en de scholen goed voor te lichten.

Wat betreft de bepaling over de toelating tot een examen van degene die niet als leerling is ingeschreven is de huidige regeling gecontinueerd, in afwachting van het tot stand komen van de wet op de contractactiviteiten. Het advies van de Onderwijsraad en enige organisaties, om voor de algemene examenvakken in m.a.v.o. en l.b.o. altijd een C-programma vast te stellen is niet overgenomen. In dit besluit is de huidige regeling voor het m.a.v.o. opgenomen. Het is niet ondenkbaar dat het voor bepaalde vakken in de toekomst onmogelijk of onwenselijk wordt gevonden een afzonderlijk C- en D-programma vast te stellen. Dit besluit biedt daartoe de mogelijkheid.

Voor de regeling van de uitslag van de staatsexamens is het advies van de Onderwijsraad en enige organisaties overgenomen. Dat betekent, dat deze regeling gelijk wordt aan de uitslagregeling van de eindexamens en wel met ingang van de staatsexamens in 1989. Omdat deze regeling iets gunstiger is voor de kandidaten kan hieraan terugwerkende kracht worden verleend.

Een andere regeling die reeds met terugwerkende kracht wordt ingevoerd is de invoering van het certificaat in het l.b.o. Een aantal organisaties heeft hier met grote klem op aangedrongen en ook deze regeling is gunstiger voor de kandidaten.

4. Financiële aspecten

De voorgestelde regeling heeft geen gevolgen voor de hoogte van de rijksuitgaven.

De kostenfactoren voor de examens worden er niet door beïnvloed en evenmin wordt de hoogte van deze factoren door deze regeling gewijzigd.

5. Deregulering

In deze paragraaf wordt ingegaan op de dereguleringsaspecten van dit besluit.

De doelstelling van het besluit is het harmoniseren van de eindexamenbesluiten voor v.w.o., h.a.v.o., m.a.v.o. en l.b.o. Voor de verschillende onderwijssoorten waren verschillende eindexamenbesluiten van kracht die op een groot aantal punten van elkaar verschilden. Soms waren deze verschillen niet te vermijden, soms was er geen gegronde reden voor deze verschillen. Er is dan nu ook besloten om daar waar sprake was van onnodige verschillen, deze weg te werken. Met het onderhavige besluit zijn die verschillende examenregelingen samengevoegd tot één besluit.

Een ander punt dat de aandacht verdient in dit besluit is het streven om de rol van de overheid zoveel mogelijk te beperken onder versterking van de autonomie van het bevoegd gezag.

Voor de uitvoering van dit besluit worden geen nieuwe organen in het leven geroepen. Er is niet langer voorgeschreven dat de scholen een examencommissie in het leven moeten roepen die zich bezig houdt met het examen.

Door vereenvoudiging van de regelgeving zullen de beleidslasten bij de overheid en de scholen naar verwachting afnemen.

Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan een vermindering van het aantal administratieve handelingen bij scholen en overheid omdat het aantal malen dat gegevens omtrent de examens verstuurd en gecontroleerd moeten worden is teruggebracht. Daar komt bij dat een groot aantal

voorschriften in procedurele zin eenvoudiger is geworden en daardoor minder beleidslasten met zich meebrengt.

Artikelen

Artikel 2

De leerlingen van een dagschool moeten aan die dagschool een volledig eindexamen afleggen. Leerlingen van een (dag)-avondschoon kunnen naast een volledig eindexamen ook een deeleindexamen afleggen. In de zinsnede «ter afsluiting van de opleiding» is aangegeven dat het eindexamen in principe aan het einde van de cursusduur afgenomen wordt.

In het derde lid is voor degene die niet als leerling aan de school is ingeschreven, een mogelijkheid gecreëerd om deel te nemen aan het eindexamen of aan een deeleindexamen van de school. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de huidige Wet op het voortgezet onderwijs deze mogelijkheid slechts biedt voor zover het scholen voor beroepsonderwijs betreft of leerlingen uit het speciaal onderwijs. Pas nadat het wetsvoorstel contractactiviteiten tot wet is verheven zal het ook voor andere groepen kandidaten mogelijk zijn om een extraneusexamen af te leggen.

Artikel 3

In het onderhavige besluit is niet bepaald dat het examen wordt afgenomen door een examencommissie. Het is niet nodig om voor te schrijven dat op iedere school een dergelijk orgaan in het leven wordt geroepen. De betekenis ervan is immers geen andere dan de directeur en alle examinatoren gezamenlijk. Wel zou een dergelijke commissie, zeker in grote scholen, een groot lichaam worden dat tot organisatorische problemen zou kunnen leiden (bijvoorbeeld bij het vaststellen van de uitslag in een vergadering van de commissie). De essentie van de examencommissie is in het besluit gehandhaafd: het examen wordt afgenomen door de directeur en de examinatoren.

Volgens het tweede lid van artikel 3 wijst de directeur een lid van het personeel aan tot secretaris van het examen. Het hoeft hierbij niet om een leraar te gaan. De directeur kan zich laten vervangen door een adjunct-directeur. Hieraan zal met name behoefte bestaan in een situatie waarin sprake is van een dependance waaraan (een deel van) het eindexamen wordt afgenomen.

Artikel 4

In dit artikel is vastgelegd dat voor alle scholen het examen in ieder geval uit een schoolonderzoek bestaat. Dat is een consequentie van het feit dat het bevoegd gezag verantwoordelijk is voor het afnemen van het examen. Naast het schoolonderzoek zal er voor veel vakken sprake zijn van een centraal examen. Welke vakken dit betreft zal uit het door de minister vastgestelde examenprogramma blijken.

Artikel 7

Hoewel het bevoegd gezag verantwoordelijk is voor het afnemen van het examen, blijft de overheid verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs. Voor elk van de schoolsoorten zullen door de minister dan ook examenprogramma's worden vastgesteld.

Voor v.w.o. en h.a.v.o. wordt per vak een programma vastgesteld.

Voor het m.a.v.o. en voor de algemene vakken van het l.b.o. wordt in ieder geval een D-programma vastgesteld. Onze Minister kan een C-programma vaststellen.

Van de mogelijkheid een examenprogramma zonder nadere niveau-aanduiding vast te stellen zal gebruik gemaakt (moeten) worden bij onstentenis van geaccordeerde criteria en normen die nodig zijn om een niveau-onderscheid aan te brengen. Bij de thans ontwikkelde eindexamenprogramma's voor de beroepsgerichte vakken van het lager technisch onderwijs doet zich bijvoorbeeld een niveau-onderscheidingsprobleem voor.

Voor «vaktheorie» en «vaktekenen» zijn C-programma's ontwikkeld, bij gebrek aan vorengenoemde criteria en normen is voor het vak «praktijk» een programma zonder niveau-aanduiding ontwikkeld.

Voor een uitzonderingspositie ten opzichte van de beroepsgerichte vakken van de afdelingen voor welke vakken programma's met niveau-aanduiding beschikbaar zijn hoeft niet zozeer gevreesd te worden omdat in dit geval in de combinatie van «vaktheorie», «vaktekenen» en «praktijk» twee van de drie vakken een niveau-aanduiding bij het examenprogramma zullen hebben.

Voor het vak «praktijk» zijn zoals hierboven reeds is aangegeven momenteel geen (concept-) C-programma's beschikbaar.

Bezien zal worden of de vast te stellen programma's voor «praktijk» kunnen leiden tot programma's die met een letter aangeduid kunnen worden.

Artikel 8

In dit artikel is in het eerste lid vastgelegd dat de kandidaat in principe degene is die binnen de grenzen van dit besluit vrij is in de keuze van zijn examenvakken. Deze vrijheid is echter niet absoluut. Slechts wanneer het bevoegd gezag van de school de kandidaten de mogelijkheid biedt onderwijs in een bepaald vak in het hoogste leerjaar te ontvangen kan de kandidaat ook examen in dat vak afleggen. In dit geval gaat het dan om leerlingen. Voor niet-leerlingen kan ook een beperking van keuzen gelden. In dat geval gaat het dan om situaties waarin het bevoegd gezag bepaalt dat slechts in bepaalde (combinaties van) vakken examen afgelegd kan worden.

Het bevoegd gezag is volgens het tweede lid van dit artikel ook de instantie die beslist of een kandidaat examen mag afleggen in meer dan het voorgeschreven aantal vakken. Hiermee is de extra-vakregeling een zaak geworden die zich geheel tussen het bevoegd gezag en de kandidaat afspeelt.

Artikel 9

In dit artikel is bepaald dat de minister bepaalt voor welke vakken en op welke gronden in het kader van een eindexamen vrijstelling kan worden verleend. Een belangrijke categorie vrijstellingen – naast een aantal andere vrijstellingen – zullen de vrijstellingen zijn die voorheen op basis van artikel 31 van het Eindexamenbesluit l.b.o. verleend werden.

Artikel 31

Het examenreglement omvat zowel alle procedurele en organisatorische regelingen die het bevoegd gezag moet treffen ter uitvoering van het schoolonderzoek en het centraal examen alsook meer inhoudelijke bepalingen. Bij het examenreglement gaat het om regels van algemene aard. Het gaat daarbij onder meer om het toezicht tijdens het examen en de instelling van een commissie van beroep.

Het bevoegd gezag kan in het examenreglement beperkingen opleggen aan het aantal malen dat een kandidaat ten hoogste aan het examen kan deelnemen en kan afwijkende regels geven voor het afleggen van het schoolonderzoek door niet-leerlingen.

Het programma van toetsing en afsluiting heeft zowel betrekking op het schoolonderzoek als op het centraal examen. Het programma van toetsing en afsluiting bevat met name die bepalingen die per jaar verschillend kunnen zijn. Het bevoegd gezag geeft hierin onder meer aan de wijze waarop de toetsen worden afgenomen. Het betreft dan mondeling, schriftelijk, praktisch of een combinatie daarvan.

Tevens wordt hierin aangegeven hoe de cijfers van de verschillende toetsen van het schoolonderzoek worden gecombineerd tot het cijfer van het schoolonderzoek. Ook over de afronding van cijfers van het schoolonderzoek worden in het programma van toetsing en afsluiting regels gegeven. Verdere voorschriften over de vaststelling van het cijfer voor het schoolonderzoek in artikel 35 zijn dan niet meer nodig.

Het programma van toetsing en afsluiting wordt jaarlijks voor 1 oktober vastgesteld.

Artikel 32

Ten aanzien van de vaststelling van het tijdstip van het schoolonderzoek geldt als hoofdregel dat dit door het bevoegd gezag geschiedt. Daarbij blijft het zo dat het schoolonderzoek plaatsvindt ter afsluiting van de opleiding. Het bevoegd gezag bepaalt wanneer daarvan sprake is.

Voor deze aanpak is gekozen omdat in dit besluit de verantwoordelijkheid voor de gang van zaken tijdens het schoolonderzoek bij het bevoegd gezag gelegd is en er van afgezien is om voor het schoolonderzoek onnodige procedureregels voor te schrijven. In deze benadering past het om het bevoegd gezag te laten beslissen over het tijdstip van het schoolonderzoek.

Slechts in het geval waarin voor een vak ook centraal examen wordt afgenomen moet het schoolonderzoek een week voor de aanvang van het centraal examen afgesloten zijn.

Artikel 34

Het bepaalde in dit artikel sluit aan bij artikel 8, derde lid, waar de mogelijkheid gegeven is dat kandidaten volgens twee programma's schoolonderzoek afleggen. Dit kan uiteraard slechts in het m.a.v.o. en het l.b.o.

Artikel 37

Met het noemen van de drie tijdvakken waarbinnen het centraal examen wordt afgesloten wordt aansluiting gevonden bij de terminologie zoals die al geruime tijd in het onderwijs gebruikt wordt. De termen krijgen hierdoor een plaats in het examenbesluit. Over de functies van de verschillende tijdvakken valt het volgende te zeggen:

In het eerste tijdvak worden de centrale examens voor de eerste maal door de school afgenomen. In het tweede tijdvak vinden de herkansingen aan de school plaats. Zie hiervoor artikel 51. In het derde tijdvak kunnen de kandidaten die in het eerste en/of het tweede tijdvak een geldige reden van verhindering hadden hun centraal examen bij de staatsexamencommissie voltooien. De wijze waarop dit gebeurt is vastgelegd in artikel 45 van dit besluit.

Artikel 38

Er is gekozen voor het tijdstip van 1 november, omdat met name soms avondscholen moeilijk konden voldoen aan de (oude) verplichting om de gegevens voor 1 oktober te verstrekken.

Artikel 40

De uitvoerige procedureregels, zoals die voor het centraal examen bestonden, zijn niet teruggekeerd in dit besluit. Er is naar gestreefd om niet meer procedurevoorschriften te geven dan strikt noodzakelijk is. Van belang is dat de verantwoordelijkheid voor het goede verloop van het examen bij de directeur ligt. Hij is dan ook de aangewezen persoon die dient te zorgen voor geheimhouding van de opgaven en voor het uitvoeren van toezicht bij het centraal examen.

In het kader van een vergroting van de zelfstandigheid van de scholen past het dan ook niet langer om ten aanzien van beide taken nadere voorschriften van de overheid te geven. Samen met de overige in dit artikel geformuleerde voorschriften is er sprake van voldoende waarborgen dat het centraal examen op een correcte wijze zal worden afgenomen.

Artikel 43 tot en met 47

Deze artikelen wijken niet wezenlijk af van de artikelen in de verschillende examenbesluiten die door dit besluit zijn vervangen.

Ten aanzien van de bepaling van het eindcijfer voor het eindexamen stelt artikel 47 dat dit eindcijfer het rekenkundig gemiddelde is van het cijfer voor het schoolonderzoek en het cijfer voor het centraal examen.

Het tweede lid geeft aan op welke wijze het gemiddelde wordt afgerond naar een geheel getal. Daarbij wordt gesproken van decimalen van 45 of minder en van 50 of meer, omdat de tussenliggende decimalen niet voorkomen bij het bepalen van het gemiddelde van twee cijfers die beide maximaal 1 decimaal hebben.

Artikel 48

In dit artikel is een vrij uitgebreide regeling opgenomen voor het vaststellen van de uitslag van het eindexamen.

Dat is nodig omdat de uitslagregel voor v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. en l.b.o. – die compensatorisch is – in combinatie met eventuele extra vakken in het verleden tot problemen heeft geleid. In dit besluit is getracht deze problemen te voorkomen.

De belangrijkste elementen van de voorgestelde regeling zijn de volgende.

Aan kandidaten wordt gelegenheid gegeven een eindexamen af te leggen. Een eindexamen is in artikel 1 in combinatie met de artikelen 11 tot en met 29 gedefinieerd als een examen in een bepaald aantal vakken die zijn onderscheiden in verplichte, verplichte keuze- en (vrije) keuzevakken. De leerlingen kiezen in welke vakken zij examen afleggen.

Die keuze moet in ieder geval omvatten de vakken waaruit een eindexamen bestaat. Daarnaast kunnen de kandidaten examen afleggen in meer vakken, indien het bevoegd gezag de kandidaten dat toestaat. Hiermee is de regeling van het extra vak een zaak geworden die zich uitsluitend tussen bevoegd gezag en kandidaat afspeelt.

Er zijn nu twee gevallen: kandidaten die examen doen in vakken die juist een eindexamen vormen en kandidaten die examen doen in vakken die meer dan een eindexamen vormen.

In het eerste geval is ondubbelzinnig bepaald uit welke vakken het

eindexamen van de kandidaat bestaat. In het tweede geval is dat niet het geval. Als deze bepaling geschiedt voordat de uitslag is vastgesteld, blijkt er altijd een groep kandidaten te zijn, die is afgewezen, terwijl ze examens hebben gedaan in vakken die een eindexamen vormen en in die vakken eindcijfers hebben gehaald, zodanig dat ze zouden kunnen slagen. Dat is onwenselijk en in strijd met de billijkheid.

Dat is dan ook de reden waarom in artikel 48 wordt bepaald dat de directeur en de secretaris van het eindexamen aan de hand van de eindcijfers van *alle* vakken waarin de kandidaat examens heeft gedaan de uitslag van het eindexamen – dat zoals hierboven reeds gezegd is als een examen in een bepaald aantal vakken is gedefinieerd – vaststellen. Hierdoor worden onbillijkheden die zich in het verleden voordeden voorkomen.

Artikel 49

De hier geformuleerde uitslagregel vertoont grote gelijkenis met de uitslagregel zoals die per 1 augustus 1987 (Stb. 1987, 371) is ingevoerd. Er is sprake van een verschil: wanneer een kandidaat niet binnen hetzelfde schooljaar examens aflegt in al zijn eindexamenvakken, gaat zijn aanspraak op de compensatorische uitslagregel verloren en moet hij voor elk vak minimaal een 6 halen. Een kandidaat die de eindexamen aflegt, moet eveneens voor al zijn vakken minimaal een 6 behalen, zoals dat al geruime tijd vereist wordt.

Artikel 51

In dit artikel is nu expliciet bepaald dat de periode waarin de herkansingen plaatsvinden het tweede tijdvak genoemd wordt.

Artikel 52

Wanneer de kandidaat – eventueel na deelneming aan de herkansing – voor het eindexamen geslaagd is wordt hem ingevolge het derde lid een diploma uitgereikt. Dit betreft zowel kandidaten van dagscholen als van dag- avondscholen. In het vierde lid is aansluitend op het gestelde in het tweede lid aangegeven onder welke voorwaarden een diploma uitgereikt kan worden aan een kandidaat die een deeleindexamen aan een avondschool heeft afgelegd. Daarbij wordt in de onderdelen a en b onderscheid gemaakt tussen kandidaten die in het kalenderjaar waarin zij examens afleggen 21 jaar zijn of worden en de kandidaten die dat nog niet zijn.

De bepaling houdt in dat altijd tenminste één deelexamen bij de dag/avondschool moet zijn afgelegd om het afgeven van een diploma door inwisseling van certificaten en bewijzen van vrijstelling mogelijk te maken.

Een deel van de certificaten mag in dit geval bij een staatsexamen behaald zijn. Inwisseling van certificaten en bewijzen van vrijstelling zonder dat in minstens één vak deelexamen bij een dag/avondschool wordt afgelegd zal voortaan alleen door de staatsexamencommissie kunnen geschieden. Bij inwisseling van certificaten en bewijzen van vrijstelling (en tenminste één deelexamen aan de school) geldt het uitgangspunt dat kandidaten die in het kalenderjaar waarin zij het laatste deelexamen afleggen nog niet de leeftijd van 21 jaar bereiken of hebben bereikt, moeten voldoen aan de eisen overeenkomstig die in het dagonderwijs, en oudere kandidaten met één vak minder kunnen volstaan.

In het vijfde lid is een mogelijkheid opgenomen om – als de kandidaat dit wil – een of meer vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken op de cijferlijst te vermelden.

Artikel 53

Dit artikel regelt de uitreiking van certificaten. In het derde lid gaat het om kandidaten die hebben deelgenomen aan een (volledig) eindexamen en daarvoor niet geslaagd zijn. Het betreft hier dan kandidaten van dagscholen voor v.w.o., h.a.v.o. en m.a.v.o. en – en dat is nieuw – kandidaten van dagscholen voor l.b.o. Deze kandidaten kunnen bij het verlaten van de school voor de vakken waarvoor zij een voldoende haalden een certificaat ontvangen om daarmee in het avondonderwijs hun diploma (verder) op te bouwen. In het eerste lid wordt geregeld dat kandidaten die de eindexamen hebben afgelegd een certificaat kunnen krijgen voor de vakken waarvoor zij een voldoende hebben behaald. Het gaat hier om kandidaten aan dag-avondscholen.

Artikel 54

In artikel 53 is de mogelijkheid gegeven om ook aan l.b.o.-kandidaten die de school verlaten een certificaat uit te reiken voor de vakken waarvoor voldoende eindcijfers zijn behaald. In het l.b.o. is er een aantal vakken waarvoor het examenprogramma hetzelfde is als voor het m.a.v.o. Wanneer een kandidaat van een school voor l.b.o. voor deze vakken een voldoende resultaat heeft behaald is het mogelijk dat hij met behulp van de certificaten voor deze vakken aan een avondschool voor m.a.v.o. zijn m.a.v.o.- diploma opbouwt. Op deze wijze hoeft deze kandidaat niet langer een volledig nieuw examen m.a.v.o. af te leggen.

Artikel 55

In het eerste lid wordt met een aangepaste wijze van examineren bedoeld:

een andere wijze in examen-technische zin en dus niet in inhoudelijke zin.

Indien nodig kan de directeur zich laten adviseren door een deskundige over de wijze waarop de kandidaat het eindexamen kan afleggen.

Bij het tweede lid betreft het leerlingen ten aanzien waarvan in verband met de taalbarrière kan worden afgeweken van de geldende voorschriften.

Artikel 56, 57, en 58

Deze artikelen wijken niet wezenlijk af van de artikelen zoals deze golden voor de inwerkingtreding van dit besluit.

Artikel 59

In exceptionele gevallen kan het nodig zijn het eindexamen gespreid over twee schooljaren af te leggen. De kandidaten die daarvoor in aanmerking kunnen komen zijn kandidaten die in het laatste leerjaar langdurig ziek zijn geweest of in het laatste leerjaar om een andere reden niet in staat zijn geweest het onderwijs aan de school te volgen. Er is voor gekozen om het bevoegd gezag over deze spreiding te laten beslissen omdat dat beter dan welke externe instantie ook in staat is tot het geven van een weloverwogen oordeel.

Artikel 61, 63, 64 en 65

Deze artikelen voorzien in intrekking van de Eindexamenbesluiten die door dit besluit worden vervangen en in aanpassing van het Besluit staatsexamens v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. 1978 aan dit besluit.

Artikel 66

Door het opnemen van artikel 66 in dit besluit wordt bereikt dat de op basis van de bij dit besluit ingetrokken regelingen en beschikkingen van een wettelijke grondslag voorzien blijven. Daarover zou twijfel kunnen ontstaan nu de besluiten waarop de regelingen en beschikkingen zijn gebaseerd worden ingetrokken. Dit artikel ziet zowel op ministeriële regelingen, zoals bijvoorbeeld de door de minister vastgestelde eindexamenprogramma's als op beschikkingen die de minister in individuele gevallen neemt, zoals bijvoorbeeld de goedkeuring van door het bevoegd gezag vastgestelde programma's in het l.b.o.

Artikel 68

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 augustus 1990. Op deze regel zijn in het tweede lid van dit artikel twee uitzonderingen geformuleerd.

Op de eerste plaats betreft dat het harmoniseren van de uitslagregel van het staatsexamen met de uitslagregels uit het dag- en dag-avondonderwijs. Tussen beide regels zit onnodig verschil. Dat verschil wordt in dit besluit opgeheven. Er is voor gekozen om deze maatregel met ingang van 1 augustus 1988 in werking te laten treden, zodat kandidaten die in het schooljaar 1988/1989 staatsexamen afleggen reeds van de versoepeling van de uitslagregel kunnen profiteren.

Een tweede uitzondering op de inwerkingtreding per 1 augustus 1990 vormt de mogelijkheid voor l.b.o.-kandidaten om met behulp van een certificaat voor een of meer vakken die zijn geëxamineerd volgens een voor scholen voor m.a.v.o. en l.b.o. gelijkloidend examenprogramma, een diploma m.a.v.o. aan een avondschool op te bouwen. Ook hiervan is de inwerkingtreding op 1 augustus 1988 bepaald om zodoende l.b.o.-kandidaten reeds in het schooljaar 1988/1989 in de gelegenheid te stellen van deze mogelijkheid gebruik te maken.

De Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen,
N. J. Ginjaar-Maas

De Minister van Landbouw en Visserij,
G. J. M. Braks